

ABJA GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA

SISUKORD

ÜLDOSA	4
1. ABJA GÜMNAASIUMI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA	5
1.1. Visioon ja missioon	5
1.2. Kooli põhiväärtused ja eripära	5
2. ABJA GÜMNAASIUMI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	7
2.1. Kooli põhieesmärgid	7
2.2. Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes	9
3. VALDKONDADESISESED JA -ÜLESED LÕIMINGUVÕIMALUSED, ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE JA ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED	11
3.1. Valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused	11
3.2. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted	12
3.3. Õpilastel kujundatavad üldpädevused lihtsustatud õppes	15
3.2.1. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused	16
3.2.2. I kooliastmes taotletavad pädevused	17
3.2.3. II kooliastmes taotletavad pädevused	18
3.2.4. III kooliastmes taotletavad pädevused	19
3.2.5. Gümnaasiumiastmes taotletavad pädevused	21
3.2.6. Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused lihtsustatud õppes arenguperioodide kaupa	22
Taotletavad pädevused 3.–5. klassis	23
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis	24
Taotletavad pädevused 6.–7. klassis	25
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis	26
Taotletavad pädevused 8.–9. klassis	26

3.3. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted	27
3.4. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad	28
4. ÕPPEKORRALDUS	36
4.1. Õppe korraldamise alused ja viisid	36
4.2. Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	37
4.2.1. Vaba tunniressursi kasutamine põhikoolis	38
4.2.3. Valikainete ja võõrkeelte valik	39
4.3. Põhikooli lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	39
4.3. Gümnaasiumi tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	41
4.3.1. Õppesuundade kirjeldused	43
4.4. Õppesuunapõhine koolieksam	44
5. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA	46
6. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED	48
6.1. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused	48
6.2. Väljaspool kooli korraldatav õpe	49
7. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMINE PÕHIKOO LIS JA GÜMNAASIUMIS	51
8. III KOOLI ASTME LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD	56
9. IV KOOLI ASTME UURIMISTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD	58
9.1. Õpilasuurimus ja praktiline töö	58
9.2. Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamine ja juhendamine	59
9.3. Õpilasuurimuse ja praktilise töö vormistamine	60
9.4. Õpilasuurimuse ja praktilise töö esitamine ja hindamine	60
10. HINDAMISE KORRALDUS	61
10.1. Üldsätted	61

10.2. Hindamise eesmärk	62
10.3. Hindamise põhimõtted põhikoolis	62
10.3.1. Kujundav hindamine ehk õppimist toetav hindamine	65
10.3.2. Kokkuvõttev hindamine	66
10.4.4. Täiendavale õppetööle jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise tingimused	66
10.3.3. Põhikooli lõpetamine	68
10.3.4. Käitumise ja hoolsuse hindamine	69
10. 4. Hindamise põhimõtted gümnaasiumiastmes	71
10.4.1. Käitumise hindamine	73
10.4.2 Gümnaasiumi lõpueksami korduseksam	74
10.4.3. Õpilase täiendavale õppetööle jätmise	75
10.4.4. Õpilase järgmisse klassi üleviimine	75
10.4.5. Gümnaasiumi lõpetamine	76
10.5. Järelvastamise ja -tööde sooritamise kord	76
10.6. Hindamise korraldus ja hindamisest teavitamine	77
10.7. Uussisserändajate õppe ja hindamise korraldamine	78
10.8. Hinde ja hinnangu vaidlustamine	79
10. 9. Õpilaste tunnustamise kord	79
11. HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD	84
11.1. Põhimõtted põhikoolis	84
11.2. Tugiteenuse rakendamine	84
11.3. Individuaalse arengu jälgimise kaart	86
11.4. Õppenõustamisnõukogu	86
11.5. Andekas/erihuvidega õpilane	87
11.6. Individuaalne õppekava	88
12. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS PÕHIKOO LIS JA GÜMNAASIUMIS	90
13. GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS	91

14. ÕPILASTE JA VANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS PÕHIKOO LIS NING ÕPILASTE NÕUSTAMINE GÜMNAASIUMIS	92
15. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	94
16. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	96
16.1. Kooli õppekava muutmise algatamine	96
16.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine	96
16.3. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele	97
16.4. Kooli õppekava kehtestamine	97
16.5. Kooli õppekava muudatuste avalikustamine	97

ÜLDOSA

- (1) Abja Gümnaasiumi õppekava koostamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli ja gümnaasiumi riiklikust õppekavast ning kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid vaimseid ja materiaalseid ressursse.
- (2) Kooli õppekava toetab kõigi õpilaste edukat toimetulekut Eesti ühiskonnas, arvestades nende vajadusi, kultuuritraditsioone ning õpilaste isiksust.
- (3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korraldamise eest vastutab direktor.
- (4) Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Ainekavad esitatakse ainevaldkondade kaupa.
- (5) Abja Gümnaasiumi õppekava terviktekst on avaldatud kooli veebilehel.

1. ABJA GÜMNAASIUMI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

1.1. Visioon ja missioon

Visioon

Abja Gümnaasium loob igale õpilasele sobiva kasvu- ja õpikeskkonna.

Missioon

Abja Gümnaasium on turvalise õpi- ja töökeskkonnaga traditsioone austav Mulgimaa kool.

1.2. Kooli põhiväärtused ja eripära

Põhiväärtused:

- 1) koostöö - kogukonna koolina kaasame enda tegemistesse erinevaid huvigruppe;
- 2) heaolu - koolipere on heasoovlik, arvestav, mõistev, märkav ja toetav;
- 3) areng - oleme avatud ühiskonnas toimuvatele muutustele ja uuendustele, tunneme ning austame oma rahva ja piirkonna kultuuri;
- 4) keskkond - loome eeldused keskkonnateadliku ja tervislikke eluviise väärtustava inimese kasvamiseks;
- 5) ettevõtlikkus - toetame ennastjuhtiva õppija kujunemist ja väärtustame jätkusuutlikku eluhoiakut.

Eripära

Abja Gümnaasium on Mulgimaa pealinna kool, kus õppetöö kavandamisel ja läbiviimisel arvestame piirkonna kultuurilist eripära.

Õppetöö kavandamisel ja korraldamisel keskendume üldpädevuste arendamisele, mulgi keelt ja kultuuri tutvustavatele ainetundidele ning õppetööd toetavatele kooliüritustele.

Abja Gümnaasiumi gümnaasiumiastmes on kaks õppesuunda: meedia-majandus ning sisekaitse.

Osaleme Ettevõtliku Kooli, Liikuma Kutsuva Kooli ja KiVa programmides.

2. ABJA GÜMNAASIUMI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

2.1. Kooli põhieesmärgid

- 1) Pakkuda võimalust omandada põhi- ja keskharidust.
- 2) Pöörata tähelepanu õpetamise ja õppimise kvaliteedile.
- 3) Arvestada õppijate võimeid ja individuaalsust.
- 4) Teha koostööd lapsevanemate ja teiste huvigruppidega.
- 5) Gümnaasiumiastmes pakkuda õpilastele meedia-majanduse ning sisekaitse suunaõpet.

Kooli lõpetanud õpilane on omandanud riiklikus õppekavas kirjeldatud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused.

Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Gümnaasiumi õpilastele on loodud tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes.

Koolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada põhikooli õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine. Gümnaasiumi õpilasele tagatakse tingimused, mis võimaldavad neil leida endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda enda edasine haridustee.

Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

Lõpetades kooli on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused

Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonnaalaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Gümnaasiumi lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 4. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab gümnaasiumi, on ainevaldkonna- ja õppesuunaalased laiaulatuslikud faktilised ja teoreetilised teadmised, õppesuunaalased kognitiivsed ja praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahenduse leidmiseks ning suutlikkus juhtida ise oma õppimist vastavalt juhtnõuetele olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda, juhendada kaaslaste tavatöid, võtta mõningane vastutus õppimise hindamise ja edendamise eest.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut.

Põhikooli õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine. Gümnaasiumi õpilasele on tagatud tingimused, mis võimaldavad neil leida endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda enda edasine haridustee.

Koolis on loodud põhikooli õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist. Gümnaasiumiõpilased valmistatakse ette toimimiseks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgi teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enesemääratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Gümnaasiumi õpilane, kes on läbinud kooli õppekava omab iseseisvust, tal on kujunenud oma maailmapilt ning tal on valmisolek elus toime tulla, õpilasel on kujunenud adekvaatne enesehinnang, iseseisva õppimise ja koostööoskus, ta on tuttav edasise haridustee võimalustega ning on teadlik enda võimekusest, õpilasel on välja kujunenud kodanikuoskused, -aktiivsus ja -vastutus.

2.2. Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppe sihiseade lähtub põhikooli riikliku õppekava üldosa § 3 sätestatust, arvestades seejuures lihtsustatud õppel õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.

(1) Lihtsustatud õppe põhiülesanne on toetada ja suunata tõhustatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele.

(2) Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7 koostatakse igale lihtsustatud õppe õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.

(3) Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õpetamine, kasvatamine ja arengu toetamine toimub valdavalt praktilise õppeviisi

(harjutamise) kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse minimaalselt, aga sel määral, et üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud.

(4) Kooli õppe- ja kasvatusprotsessis kujundatakse õpilastel suutlikkust ja oskusi, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega.

Taotletakse, et õpilastel kujuneksid teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad neil (vajaduse korral suunamise või abiga) jälgida, hinnata ning kohandada oma käitumist ja õpitegevust.

(5) Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi, määratleb end riigi kodanikuna.

(6) Lihtsustatud õppel põhikooli lõpetaja on praktilist tööd väärtustav ja täiendus- ning kutseõppeks valmis olev ühiskonnaliige. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele isiksusteks, kes on motiveeritud jätkama õpinguid ja tulevad võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, võimetekohasel tööl ja avalikus elus.

(7) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste kujunemist toetab järjepidev koostöö erinevate osaliste vahel. Tähtis on õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajaduse korral kaasatakse tugispetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid jt.

3. VALDKONDADESISESED JA -ÜLESED LÕIMINGUVÕIMALUSED, ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE JA ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

3.1. Valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.

(2) Lõiming on tegevus, mis eeldab suhtlemist ja arutelu ning toimub peamiselt õpetaja vahetel juhendamisel. Õpetajatepoolse lõimingu kaudu pakutakse õpilastele motiveeritud õppeprotsessi, seostades teadmisi õpilase huvidega, arvestatakse ealisi iseärasusi ning soodustatakse sellega õpilase aktiivsust.

(3) Valdkonnasisene ja -ülene õppe lõimimine saavutatakse:

- õppekeskkonna korralduses - kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi; läbivad teemad kujundavad teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumisnorme valdkonnades, millel on kokkupuutepunkte paljude õppeainetega.
- aineõppes - läbivatest teemadest lähtudes tuuakse õppeainesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlusest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga.
- valikainete valikul - valikained toetavad läbivate teemade taotlust.
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid läbivas loov-, uurimis- või praktilises töös - õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle töö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna.

- korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisist tegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3.2. Üldpädevuste kujundamise põhimõtted

Kooli olulisemaks õppe- ja kasvatusesmärgiks on õpilastes riiklikus õppekavas esitatud üldpädevuste kujundamine.

- (1) Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.
- (2) Riiklikus õppekavas eristatakse üldpädevusi, valdkonnapädevusi ja kooliastmetes taotletavaid pädevusi. Pädevuste kujundamist kirjeldatakse kooli õppekavas.
- (3) Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.
- (4) Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

1) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku

mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

3) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

4) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;

5) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

6) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

7) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt,

uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske, rakendada finantsoskust;

8) **digipädevus** – Õpilaste digipädevuse arendamine toimub Abja Gümnaasiumis lõimituna kõikides õppeainetes vastavalt [digipädevuse arendamise kavale](#).

Digipädevuse arendamine toimub lõimituna ainetundidesse kooliastmeti: I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste, IV kooliaste.

Lisaks toetavad digipädevuse arengut valikaine tunnid informaatika (2., 3., 4., 6. ja 8. klassis) ning IKT (11. klassis) ja küberkaitse (12. klassis).

Arendatakse:

- suutlikkust kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes;
- digivahendite abil info leidmist ja säilitamist ning oskust hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust;
- osalemisrõõmu digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel;
- probleemilahenduseks sobivate digivahendite kasutamisoskust ja töövõtteid, suhtlemis- ja koostööoskust erinevates digikeskkondades;
- teadlikkust digikeskkonna ohtudest ning oskust kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti;
- oskust ja harjumust järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Abja Gümnaasiumis kasutatakse õppetöö eesmärgil erinevaid [digitaalseid õpikeskkondi](#), lähtudes kooli õppekavast ja õpilaste digipädevuste arendamise kavast.

3.3. Õpilastel kujundatavad üldpädevused lihtsustatud õppes

1. **Kultuuri- ja väärtuspädevus** – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2. **Sotsiaalne ja kodanikupädevus** – on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista, arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme.

3. **Enesemääratluspädevus** – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne.

4. **Õpipädevus** – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut. Täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele.

5. **Suhtluspädevus** – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele.

6. **Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt.

7. **Ettevõtlikkuspädevus** – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks. Hindab adekvaatselt oma võimeid. Püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest.

8. **Digipädevus** – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi. Järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

3.2.1. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused

(1) Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused

- 1) Koolisisesed õppe- ja projektipäevad.
- 2) Õpetajate poolt kolleegidele ja lapsevanematele läbiviidavad avatud tunnid.
- 3) Legendaarsete õpetajate ja koolijuhtide mälestuste jäädvustamine uurimistöodes ja filmides.
- 4) Mälestuspinkide paigutamine kooli ümbrusesse.
- 5) Traditsioonilised ülekoolilised üritused: H. Leplandi ülekooliline peastarvutamise võistlus, ainepäevad, maastikumäng Keeristorm, kooli sünnipäeva tähistamine, mälumängud, osalemine J. Rannapi nim jutuvõistlusel.

(2) Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised projektid kirjeldatakse konkreetsemalt üldtööplaanis.

3.2.2. I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;

12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;

13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;

14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;

15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

3.2.3. II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;

2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;

3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;

4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;

5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;

6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;

- 7) tuleb vähemalt ühes vöörkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

3.2.4. III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;

- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

3.2.5. Gümnaasiumiastmes taotletavad pädevused

Gümnaasiumi lõpetades õpilane:

- 1) käitub eetiliselt, järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
- 2) vastutab oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
- 3) kasutab erinevaid õpistrateegiaid, oskab koostada uurimistööd ja seda esitleda, oskab olla meeskonna liige ja panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
- 4) aitab teadlikult kaasa eesti rahvuse, keele, kultuuri ja Eesti riigi säilimisele ja arengule, mõistab eesti kultuuri Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis; mõistab, väärtustab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
- 5) suudab hinnata oma taotlusi, arvestades oma võimeid ning võimalusi, oskab ette näha võimalikku edu ja ebaedu, on teadlik erinevatest töövaldkondadest, tööturu suundumustest; oskab hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandab oma karjääri;
- 6) kasutab korrektset ja väljendusrikast keelt, oskab argumenteeritult väidelda;
- 7) mõtleb kriitiliselt ja loovalt, arendab ning hindab oma ja teiste ideid, põhjendab oma valikuid ning seisukohti;
- 8) valdab vähemalt kahte võõrkeelt iseseisva keelekasutaja tasemel;
- 9) kasutab matemaatilisi teadmisi ja meetodeid erinevates eluvaldkondades;
- 10) omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti ning mõistab nüüdisaegse loodusteaduse olemust, teab globaalprobleeme, võtab kaasvastutuse nende lahendamise eest, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
- 11) kasutab nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt ja vastutustundega, hindab tehnoloogiliste rakenduste mõju igapäevaelule, omab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud küsimustes;

12) on kujundanud oma aktiivse kodanikupositsiooni, tunnetab end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis, oskab konflikte vältida ja lahendada, käitub tolerantselt;

13) hindab heatasemelist kunsti, oskab oma loomingus käsitseda töövahendeid ning kasutada tehnikaid ja materjale;

14) elab tervislikult, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ja füüsilist vormi.

3.2.6. Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuses rõhuasetused lihtsustatud õppes arenguperioodide kaupa

Taotletavad pädevused 1.-2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) osaleb klassi ühistegevuses;
- 3) kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 4) kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega;
- 5) eristab oma-võõrast-ühist;
- 6) hoiab korras oma välimuse; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;
- 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;
- 8) täidab ülesanded koostegevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires suulise korralduse kohaselt;
- 9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;
- 10) vaatleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;
- 11) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 12) arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;
- 13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelise tegevusest;

14) käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib / ei meeldi tasandil.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis

(1) Esimesel arenguperioodil on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppeeesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.

(2) Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist mina-meie-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostegevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.

(3) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostegevuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.

(4) Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktilineharjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.

(5) Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant.

Taotletavad pädevused 3.–5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

1) osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab

ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);

2) mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;

3) hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;

4) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolivalt;

5) oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;

6) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);

7) kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;

8) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;

9) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet;

10) eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki; arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;

11) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;

12) oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;

13) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;

14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;

15) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis

(1) Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.

(2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.

(3) Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.

(4) Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suuliselt kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.

(5) Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

Taotletavad pädevused 6.–7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

1) mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;

2) oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;

3) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;

4) oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;

5) oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;

6) oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;

7) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;

8) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmistele vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;

9) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;

10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina;

11) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;

12) oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnustada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;

13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;

14) väärtustab säästvat eluviisi, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis

(1) Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.

(2) Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.

(3) Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.

(4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

Taotletavad pädevused 8.–9. klassis

9. klassi lõpuks õpilane:

1) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;

2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;

3) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;

4) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;

5) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;

6) lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetiliselt või õiguslikult vääradele ettepanekutele;

- 7) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- 8) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- 9) oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- 10) teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;
- 11) mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 12) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.–9. klassis

- (1) Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.
- (2) Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.
- (3) Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid.
- (4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

3.3. Õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

- (1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;

2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loov-, uurimis- või praktilises töös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loov-, uurimis- või praktilise töö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;

5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3.4. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad

1) **“Elukestev õpe ja karjääri kujundamine”** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas ühiskonnas ja kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema käsitlemine III ja IV kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

2) **“Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng”** - taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema käsitlemine III ja IV kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonnasse ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3) **“Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonna liikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõu-kohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Läbiva teema käsitlemine III ja IV kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

4) **“Kultuuriline identiteet”** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab emakeelt ja rahvuskultuuri ning mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel; inimeseks, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombad on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusel kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetel teiste kultuuridega.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektierima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näitel koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Läbiva teema käsitlemisel III ja IV kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5) **“Teabekeskond ja meediakasutus”** - taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades

oma eesmärgid ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise normid, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskkond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskkonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärgi ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoskuste kujundamist. Õpilase eakohast meedia-kasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsioonivahendite tundmaõppimine. Õpilane harjub interneti kasutamisel eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

Läbiva teema käsitlemisel III ja IV kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolli ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leidud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud probleemilisi olukordi (eraellu sekkumine, väärinfo edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

6) **“Tehnoloogia ja innovatsioon”** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga lihtsamaid kirjalikke töid. Soovitatav on kasutada

eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õpetegevusse.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Läbiva teema käsitlemine III ja IV kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis toimuvatele ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

7) **“Tervis ja ohutus”** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning osalema tervist edendava keskkonna kujundamises.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjuseid oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd

ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Läbiva teema käsitlemisel III ja IV kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustes.

8) **“Väärtused ja kõlblus”** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlblisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlblisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Läbiva teema käsitlemine III ja IV kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse

sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgselt.

4. ÕPPEKORRALDUS

4.1. Õppe korraldamise alused ja viisid

(1) Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatule toimub teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

(2) Õppetöö korraldamise aluseks on I kooliastmes üld- ja aineõppe kombineeritud õppeviis.

(3) Õppetöö korraldamisel II-IV kooliastmes rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides. Kasutatakse valdavalt aineõpetuslikku õppeviisi ja ainetevahelist lõimingut.

(4) Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, nt loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe, õppekäik jm, mis on suunatud teadmiste ja oskuste ning üldpädevuste kujundamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.

(6) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

(7) Õppetöö periood on planeeritud 1.-9. klassis trimestritena (va tehnoloogiaõpetus ning käsitöö ja kodundus, mis on 4.-9. klassis 35 tunniste kursustena) ja gümnaasiumis kursustena.

(8) Õppetöö perioodi jooksul läbitavad peamised teemad, õpitulemuste hindamise kriteeriumid ja vajalikud õppevahendid ning olulisemad planeeritavad üritused tehakse õpilastele teatavaks õppeperioodi alguses õppeinfosüsteemi kaudu.

4.2. Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

Tunnijaotusplaani koostamise aluseks on põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslike õppetundide arv kooliastmete kaupa:

	1	2	3	I KA	I RÕ K	4	5	6	II KA	II RÕ K	7	8	9	III KA	III RÕ K
Eesti keel	6	7	6	19	19	5	3	3	11	11	2	2	2	6	6
Kirjandus							2	2	4	4	2	2	2	6	6
A-võõrkeel (inglise keel)			3	3	3	3	3	3	9	9	3	3	3	9	9
B-võõrkeel (vene või rootsi keel)							1	2	3	3	3	3	3	9	9
Matemaatika	4	4	4	12	10	5	5	5	15	13	5	4	4	13	13
Loodusõpetus	1	1	1	3	3	2	2	3	7	7	2			2	2
Geograafia											1	2	2	5	5
Bioloogia											1	2	2	5	5
Keemia												2	2	4	4
Füüsika												2	2	4	4
Inimeseõpetus		1	1	2	2		1	1	2	2	1	1		2	2
Ajalugu							2	2	4	3	2	2	2	6	6
Ühiskonnaõpetus								1	1	1			2	2	2
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogia	2	1	1,5	4,5	4,5	2	2	2	6	5	2	2	1	5	5
Kunst	1	2	1,5	4,5	4,5	1	1	1	3	3	1	1	1	3	3
Muusika	2	2	2	6	6	2	1	1	4	4	1	1	1	3	3
Kehaline kasvatus	3	3	3	9	8	3	3	2	8	8	2	2	2	6	6

Nädalakoormus	20	23	25	68	60	25	28	30	83	73	30	32	32	94	90
Vaba tunniressurss					8					10					4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25	68	68	25	28	30	83	83	30	32	32	94	94

Õppeainete loetelu ja õpilase nädala õppekoormus kajastub vastava klassi tunnijaotusplaanis. Maksimaalne nädalakoormus: 1. klass 20 tundi, 2. klass 23 tundi, 3. klass 25 tundi, 4. klass 25 tundi, 5. klass 28 tundi, 6. klass 30 tundi, 7. klass 30 tundi, 8. klass 32 tundi, 9. klass 32 tundi.

4.2.1.Vaba tunniressursi kasutamine põhikoolis

Vaba tunniressurssi kasutatakse:

- 1) üldpädevuste arendamiseks ning õppekava läbivate teemade käsitlemiseks;
- 2) juhendatud õppeks, näiteks individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog.

Õppeaine / klass	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mulgi kultuurilugu		1			1		1		
Informaatika		1	1	1		1		1	
Ettevõtlusõpe						1			
Karjääriõpetus									1
KiVa	1								

Rahatarkus			1		1				
Seiklus- ja siseturvalisus				1			1		
Kokku	1	2	2	2	2	2	2	1	1

4.2.3. Valikainete ja võõrkeelte valik

Valikained põhikoolis on kooli valik ning nende õpetamine toimub vaba tunniressursi arvelt pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud suurimat lubatud õppekoormust nädalas.

Abja Gümnaasiumis õpetatakse A-võõrkeelena inglise keelt ja B-võõrkeelena rootsi või vene keelt. A-võõrkeele õpe algab 3. klassis ning B-võõrkeele õpe 5. klassis.

4.3. Põhikooli lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

Tunnijaotusplaani koostamise aluseks on põhikooli lihtsustatud õppe õppekavas esitatud kohustuslike õppetundide arv kooliastmete kaupa:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
A-võõrkeel (inglise keel)					2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	34	4	4	4
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Ajalugu						1	2	2	1

Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Valikõppeained			2	2	2	2	2	2	2
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32

Abja Gümnaasiumis õpetatakse A-võõrkeelena inglise keelt, mille õppimist alustatakse 5. klassist.

Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.

Tööõpetus sisaldab kolme valdkonda: tööõpetus (1.–4. kl), käsitöö ja kodundus (5.–9. kl) ning tehnoloogiaõpetus (5.–9. kl).

4.3. Gümnaasiumi tunniarvutusplaan õppeainete ja klasside

Abja Gümnaasiumis rakendatakse kursuseõpet. Ühe kursuse maht on 10., 11. klassis 35 õppetundi, 12. klassis üldjuhul 30 tundi. Õpilase minimaalne õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust. Selle hulka arvestatakse valikkursusena õpilasuurimus või praktiline töö.

Gümnaasium võimaldab õpet kahes õppesuunas: meedia-majanduse (MM) ning sisekaitse (SI).

Tunniarvutusplaan on koostatud gümnaasiumi riikliku õppekavas sätestatud nõudeid arvestades. Kirjeldatud on kohustuslikud kursused ja kooli pakutavad valikkursused ning esitatud valikõppeainete kirjeldused ning nende mahud. Tunniarvutusplaanis esitatud kursused on jaotatud õppeaastati, et tagada õpilastele ühtlane koormuse jaotus.

Aine	10. klass	11. klass	12. klass	GRÕK	Lisa AG	Kokku
Eesti keel	3	3	3	6	3	9
Kirjandus	1	2	2	5		5
A-võõrkeel (inglise keel)	4	4	4	5	7	12
B-võõrkeel (vene või rootsi keel)	2	2	1	5		5
Matemaatika	5	5	4	14		14
Bioloogia		2	2	4		4
Geograafia	2	1		3		3
Keemia	2	1		3		3
Füüsika	2	2	1	5		5
Inimeseõpetus	1			1		1
Ajalugu	1	3	2	6		2
Ühiskonnaõpetus			2	2		2

Kehaline kasvatus	2	2	1	5		5
Kunst	1		1	2		2
Muusika	1	1	1	3		3
Ühised kokku				72	10	82

Kooli pakutavad kursused vastavalt õppesuunale:

Aine	Meedia- ja majandussuund	Sisekaitse suund	Klass
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	1	1	11. klass
Mulgi kultuurilugu ja kogukonnapraktika	1	1	10. klass
Ajakirjanduse alused	1		10. klass
Praktiline meedia	1		12. klass
Riigikaitse	2	2	10. klass
Majandusõpe Ettevõtlusõpe Rahatarkus	2 2 1		10.-12. klass
Fotograafia	1		10. klass
Audiovisuaalse loo jutustamine	1		11. klass
Politsei- ja piirivalve		6	10.-12. klass
Päästeõpe		5	10.-12. klass
Uurimistöõ alused	1	1	10. klass

Uurimistöö koostamine	1	1	11. klass
Karjääriõpetus	1	1	12. klass
Üldkehaline ettevalmistus		2	10.-12. klass
Draamaõpe	1		10. klass
Praktiline kõnekunst	1		11. klass
C-võõrkeel (vene või rootsi keel)	2		10. klass
Küberkaitse	1	1	12. klass
KOKKU	21	21	

4.3.1. Õppesuundade kirjeldused

(1) Gümnaasiumi astudes on õpilastel võimalik valida järgmiste õppesuundade vahel:

- 1) Meedia ja majandus
- 2) Sisekaitse

Meedia ja majanduse õppesuund on loodud nendele õpilastele, kes on ettevõtlikud ja soovivad rohkem teada kaasaegse multimeedia võimalustest.

Õppesuuna eesmärk on anda õpilastele laialdased teadmised majanduse alustest, ettevõtlusest, rahandusest, rahvusvahelisest ärist, turundusest ja meedia valdkonnas toimuvast. Meediaõppe eesmärk on anda õpilastele võimalus süveneda erinevatesse meediumitesse, arendada kriitilist mõtlemist ja analüüsivõimet ning pakkuda praktilisi kogemusi ja loomingulist eneseväljendusvõimalust. Kursused hõlmavad laia teemade ringi - ajakirjanduse aluseid, fotograafiat, audiovisuaalset loo jutustamist ja praktilist meediat.

Õppesuuna läbija tunneb meedia ja majanduse põhimõtteid, oskab hinnata nende arengusuundi ning rakendab vastavaid teadmisi igapäevaelus. Kursuse lõpuks on õpilased tehniliselt ja oskuslikult piisavalt ettevalmistatud, et osata edaspidi iseseisvalt elementaarseid meediateoseid luua.

Sisekaitse õppesuund on loodud õpilastele, kes huvituvad politseiniku, piirivalvuri ja päästja elukutsest ja soovivad saada ülevaadet Eesti Vabariigi avalikus teenistuses toimuvast.

Sisekaitse suund on kõige kooli kõige vanem suund, alates 1995. aastast saavad soovijad ettevalmistuse piirivalvetööks, 2003. aastast sisekaitse alal. Sisekaitse õppesuunas õpitav on jaotatud alalõikudeks – piirikaitse-ja politseiõpetus ning päästja kutseõpetus. Selles õppesuunas läbitakse ka abipolitseiniku koolitus. Erialatunde viivad läbi inimesed, kes on antud ametkondades tegevteenistuses. See õppesuund annab ülevaate õiguskorrast ja õiguskuulekusest; tutvustab piirivalvuri, politseiniku ja päästja elukutset ja loob head eeldused edasiõppimiseks vastavatel erialadel.

Õppesuuna eesmärgiks on anda õpilastele teadmisi ja oskusi, mis on vajalikud avaliku korra kaitsmisel, riigipiiri valvamisel, tuletõrje- ja päästetegevusel ning maksuametniku, tolli- ja vanglatöös.

Õppesuuna läbija on aktiivne, teadlik ja vastutustundlik Eesti Vabariigi kodanik, kes suudab kaasa rääkida turvalisema Eesti edendamisel.

4.4. Õppesuunapõhine koolieksam

Gümnaasiumi lõpetamiseks on õpilasel vajalik sooritada koolieksam, mis Abja Gümnaasiumis on õppesuunapõhine.

Meedia-majanduse õppesuunaeksam koosneb järgmistest osadest:

- 1) **Kirjalik eksam avatud materjalidega.** Õpilased arutlevad eksamil erinevatel aktuaalsetel teemadel ning põhjendavad oma seisukohti tuginedes etteantud allikatele ja materjalidele.
- 2) **Praktiline meediaprojekt.** Õpilased loovad meediaprojekti, mis võib olla kohalikku kogukonda, traditsioone või inimesi tutvustav dokumentaalfilm, audiovisuaalne reportaaž või üleriigilises ajakirjanduses (k.a Sakala) avaldatud artikkel.
- 3) **Meediaportfoolio esitlemine.** Õpilased esitlevad oma meediaportfooliot ja praktilist meediaprojekti. Õpilased selgitavad gümnaasiumis õpingute jooksul valminud praktiliste tööde sisu, analüüsivad meediaprojekti edukust ja vastavad eksamikomisjoni küsimustele.
- 4) **Äriplaani koostamine vastavalt juhendile ning selle avalik kaitsmine klassiruumi.** Oma valikute analüüsimine ja põhjendamine. Äriplaan peab vastama Abja Gümnaasiumi kirjalike tööde vormistamise juhendile.

Sisekaitse õppesuuna lõpetamiseks on vajalik sooritada

- 1) 2 eksamit
 - a) politsei-ja piirivalveõpetuse eksam
 - b) päästeõppeksam
- 2) osalemine õppepäevadel
- 3) kehalised katsed

5. KOOLI ÕPPEKAVA VÄLISE ÕPPIMISE VÕI TEGEVUSE ARVESTAMINE KOOLIS ÕPETATAVA OSANA

(1) Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja „Põhikooli riikliku õppekava“ §15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi.

(2) „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 18 lõike 2 kohaselt mõistetakse kokkuvõtva hindamisena ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist ja tegevust koolis õpetatava osana.

(3) Keskse põhimõtte kohaselt lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal pole piisav. Täiendavat materjali ei küsita selle kohta, kes õpilast õpetas või kus ta õppis. Täiendava tõendusmaterjali vajadus võib olla seotud vajadusega paremini mõista, kas taotletavad õpitulemused on omandatud. Kooli õppekava välist õppimist või tegevust hinnatakse mingi kogemuse käigus toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab olema seotud nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Õpitu peab olema määratletav tasemega. Põhikoolis ja gümnaasiumis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. Gümnaasiumis ei arvestata põhikooli tasemel omandatud õpitulemusi. Mujal õpitu peab olema sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

(4) Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud

- 1) Tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- 2) Sisulise aegumisega – kuna teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;

- 3) Teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega – gümnaasiumiastmel ei arvestata neid õpinguid, mis on läbitud põhikooli tasemel;
- 4) Topeltarvestamise vältimisega – mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisena.

Õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal tuleb esitada taotlus etteantud taotlusvormil kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise taotlemiseks. Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõendusmaterjal. Tõendusmaterjal võib olla vormistatud õpimapina. Enne taotluse esitamist toimub õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõustamine taotluse esitamise ja nõutavate tõendusmaterjalide vormistamise ja esitamise kohta. Nõustamist viib läbi kooli direktor.

6. ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED

6.1. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

- koolisesed õppepäevad;
- õppekäigud, mis toetavad ainevaldkondadeüleste ja üldpädevuste kujunemist;
- ülekoolilised jm ühistegevused (projektid), praktiliste/projektitööde seonduvad tegevused (näitus, muusikapäev, teatrifestival, jms, kus õpilased tutvustavad omaloomingut);
- ainevaldkonniti õpilasuurimusi tutvustavad ettekanded;
- traditsioonilised ülekoolilised ja vallasisesed üritused sh spordiüritused, mis toimuvad igal õppeaastal;
- erinevate tähtpäevadega seotud üritused (näiteks aktused, õpetajate päeva tähistamisega seotud üritused jms);
- loov- ja uurimistööde esitlemine/kaitsmine;
- heategevusüritused ja kooli aastapäeva üritused;
- karjääri- ja töövarjupäevad;
- osalemine projektides (KIK, Ettevõtlik Kool, KiVa).

(1) Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised ühistegevused (projektid) kirjeldatakse konkreetselt kooli üldtööplaani lisas.

(2) Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud vastutaja, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest.

(3) Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

6.2. Väljaspool kooli korraldatav õpe

6.2.1. Väljaspool kooli toimuv õpe lähtub kooli õppekava eesmärkidest. Õppekäikude läbi viimisel arvestatakse Abja Gümnaasiumi õppekäikude läbiviimise [juhendit](#).

6.2.2. Väljaspool kooli korraldatav õpe on õpilasgrupi ühe- või mitmepäevane tegevus, nt projekt-, õues- ja muuseumiõpe, ning kooli esindamine olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel, kultuuriüritustel.

6.2.3. Õpe planeeritakse õppeaasta/poolaasta/trimestri alguses ja fikseeritakse vähemalt kaks nädalat enne õppe toimumist Stuudiumi kalendris.

6.2.4. Õppe korraldaja saadab osalevate õpilaste nimekirja e-kirjaga kooli sekretärile kool@abjag.vil.ee vähemalt seitse koolipäeva enne õppe toimumist.

6.2.5. Väljaspool kooli korraldatavas õppes osalevate õpilaste nimekirja kinnitab kooli direktor või õppejuht. Enne väljasõidu algust tehakse vajalikud muudatused. Kinnitatud nimekiri võetakse kaasa. Kui nimekirjas olev õpilane ei ilmu õppele, teavitab õpetaja sellest koheselt vanemat/eestkostjat.

6.2.6. Väljaspool kooli toimuv õpe kooskõlastatakse õppejuhiga.

6.2.7. Õppe korraldaja teavitab õpilasi enne õppele minekut käitumisreeglitest ja ohutusnõuetest ning kehtestab reeglid, mis on vajalikud õpilaste turvalisuse kaitseks, õppe tõrgeteta korraldamiseks ning mis määratlevad ürituse vastavuse hariduseesmärkidele.

6.2.8. Väljaspool kooli korraldatava õppe ajal tagab korra ning vastutab õpilaste elu ja tervise eest kogu õppe jooksul täiskasvanud saatja. Väljasõidul peab kaasas olema vähemalt üks täiskasvanud saatja iga 10 õpilase kohta I-II kooliastmes ning üks täiskasvanud saatja iga 15 õpilase kohta III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes.

6.2.9. Igast väljaspool kooli korraldatava õppe ajal toimunud vahejuhtumist teavitab täiskasvanud saatja kohe kooli direktorit ja lapsevanemat, kirjutab juhtunu kohta seletuskirja, mille esitab kooli sekretärile.

6.2.10. Täiskasvanud saatja teavitab igast raskemast õnnetusjuhtumist päästeametit ja kooli juhtkonda.

6.2.11. Õppekäigul või matkal toimunud õnnetusjuhtum arutatakse läbi kooli juhtkonna, õppenõukogu ja hoolekogu koosolekul.

6.2.12. Kogu klassiga koolipäevadel toimuvad õppekäigud planeeritakse nii, et osaleda saaksid kõik õpilased, sõltumata nende kodusest majanduslikust olukorras.

6.2.13. Kõik erandjuhud, mida antud kord ei sätesta, lahendab kooli direktor vastavalt seadusandluses kehtestatule.

7. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMINE PÕHIKOO LIS JA GÜMNAASIUMIS

(1) Liiklusseaduse kohaselt on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid

liiklejaid, kellel on ohutu liiklemise harjumused, kes hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt ning kes omavad teadmisi ja oskusi, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust liiklusolukordades, seda nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

(2) Koolis käsitletakse liikluskasvatuse teemasid integreerituna erinevatesse ainetundidesse, klassi koostöötundides ja projektipäevadel.

(3) Liikluskasvatuse teemad ja vajalikud oskused kooliastmeti:

I kooliaste – õpilane osaleb liiklejana erinevates liikluskeskkondades nii täiskasvanuga kui iseseisvalt peamiselt jalakäija ning autos ja ühistranspordis (sh rongis) kaassõitjana.

I kooliastme liikluskasvatuse temaatika:

- tähelepanelikkus, sõbralik suhtlemine teiste liiklejatega, veendumine teeületuse ohutuses nii jalakäija kui ka jalgratturina;
- pimedaja ohud: piiratud nähtavus, must jää, sügisesed tingimused vahelduvad talvistega;
- libeduse ja lumerohkusega kaasnevad ohud teeületusel.;
- kuidas märgata ja arvestada teiste liiklejatega;
- liikluses tähendab tere silmsidet, aitäh aga käeviibet ja peanoogutust
- turvavöö korrektne kinnitamine nii ees- kui tagaistmel, peatoe õige asendi olulisus;
- ohud nutiseadmete ja kõrvaklappide kasutamisel jalakäija ja jalgratturina;

- julgus autos kaassõitjana oma ohutusele kaasa aidata – märkamine, sekkumine;
- sõidukorras ratas on tervislik sõiduvahend;
- sõiduosavuse arendamine, liiklusreeglite ülekordamine;
- ohud ja reeglid õppekäikudel ja -ekskursioonidel;
- riskeeriv käitumine tänaval: jooksmine, tõuklemine, joove, ohtlikud teeületamismängud;
- grupi mõju, oskus öelda ei, kodanikujulgus, sekkumine.

I kooliastme õpilase oskused:

- põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur, käe- ja põlvekaitsmed) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades;
- jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest ning peab ohutut käitumist oluliseks;
- käitub ohutult, arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega/keskkonnast tulenevate ohtudega, vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks;
- tunneb liiklusreegleid ja -märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades;
- kaardistab liiklusohtlikud kohad ja kavandab liikumisviisi arvestades enda ohutu koolitee;
- on teadlik enda ja oma pere liiklemise harjumustest, Eesti ja erinevate riikide liikluskultuuri olemusest ja liiklusohutuse tasemest.

II kooliaste – õpilane osaleb liiklejana erinevates liikluskeskkondades enamasti iseseisvalt peamiselt jalakäija ja jalgratturina ning autos ja ühistranspordis (sh rongis) kaassõitjana.

II kooliastme liikluskasvatuse temaatika:

- ohutuse tagamine liikluses nii jalakäijana kui jalgratturina;
- liiklusviisakus;
- enda nähtavaks tegemine nii jalakäija (helkur, erksavärvilised riided) kui ka ratturina (riietus, käemärguanded, rattatuled ja -helkurid), pimedaja ohud;
- libeduse ja lumerohkusega kaasnevad ohud teeületusel, piiratud nähtavus;
- turvavöö võib päästa elu;
- ohud nutiseadmete ja kõrvaklappide kasutamisel jalakäija ja jalgratturina;
- õpilaste ja nende vanemate liikluskäitumuslikud harjumused;
- liiklusreeglite ülekordamine, sõidukorras jalgratas, pisimopeedi ja mopeediga liikluses;
- ohud ja reeglid õppekäikudel ja -ekskursioonidel, riskeeriv käitumine tänaval, grupi mõju, oskus öelda ei, kodanikujulgus, sekkumine.

II kooliastme õpilase oskused:

- põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur, käe- ja põlvekaitsmed) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades;
- jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest ning peab ohutut käitumist oluliseks;

- käitub ohutult, arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega / keskkonnast tulenevate ohtudega, vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks;
- tunneb liiklusreegleid ja -märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades.

III-IV kooliaste – õpilane osaleb liiklejana erinevates liikluskeskkondades peamiselt jalakäija,

jalgratturi ja pisimopeedi juhina ning autosja ühistranspordis (sh rongis) ning ka noorte seltskonnas kaassõitjana.

III-IV kooliastme liikluskasvatuse temaatika:

- ohutu liiklemine jalgratta, rula, rulluiskude, mopeediga; kaitsevahendite kasutamine;
- ohutus ja liiklusohutlikud olukorrad kooliteel, koolitee kaardistamine;
- käitumine ohuolukorras, abi kutsumine 112, kannatanu abistamine;
- turvaline liiklemine pimedal ajal;
- turvaline liiklemine autos kaasreisijana;
- ohutusalased kampaaniad (helkur, vöötrada, turvavöö, kaitsekiiver);
- liikluskultuuri olemus teistes riikides ning selle võrdlemine Eesti liiklusohutuse tasemega;
- eeskuju tähtsus noorematele koolikaaslastele.

III-IV kooliastme õpilase oskused:

- põhjendab turvalisust ja ohutust suurendavate vahendite (turvavöö, kiiver, peatugi ja helkur) vajalikkust ja kasutab neid igapäevases tegevuses erinevates liikluskeskkondades;
- jälgib ja analüüsib enda ning kaaslaste käitumist ohutuse seisukohast, eristab ohtlikku liikluskäitumist (sh tegelemine kõrvaliste tegevustega) ohutust liikluskäitumisest ning peab ohutut käitumist oluliseks;
- käitub ohutult, arvestades kaasliiklejate ja ilmastikutingimustega / keskkonnast tulenevate ohtudega (liiklemine märjal, lumisel ja libedal teel ning valge ja pimedal ajal), vajadusel sekkub teiste ohutuse tagamiseks;
- tunneb liiklusreegleid ja -märke oma erinevatest liikleja rollidest lähtudes (nt jalakäija, jalgrattur, pisimopeedi- ja sõidukijuht, kaassõitja autos ja ühistranspordis) ning järgib liiklusreegleid erinevates liikluskeskkondades;
- kaardistab liiklusohtlikud kohad ja kavandab liikumisviisi arvestades enda ohutu koolitee.;
- on teadlik enda ja oma pere liiklemise harjumustest, Eesti ja erinevate riikide liikluskultuuri olemusest ja liiklusohutuse tasemest.

8. III KOOLIASTME LOOVTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

(1) Loovtöö koostamine on põhikooli lõpetamise tingimuseks ning seda tehakse üldjuhul 8. klassis. Põhikooli lihtsustatud õppes õppivad õpilased ei koosta loovtööd.

(2) Loovtöö lähtub õppekava läbivatest teemadest või lõimib õppeaineid. Õpilane valib õppekava läbivatest teemadest lähtuva või aineõpetajate poolt pakutud teemade hulgast loovtöö konkreetse teema ning teeb kokkuleppe juhendajaga ajakavas märgitud kuupäevaks. Selle kohta täidetakse „Loovtöö avaldus“, millel on kirjas teema, töö eesmärk, juhendaja allkiri.

(3) Loovtöö konkreetne tegevus planeeritakse koos juhendajaga. Loovtöö juhendajaks on Abja Gümnaasiumi õpetaja. Lisaks õpetajale võib loovtööl olla kaasjuhendaja väljastpoolt kooli.

(4) Loovtöö juhendaja roll on suunav:

a) aidates õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;

b) jälgides töö vastavust teemale ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;

c) täpsustades rühmatöös liikmete tööpanuse;

d) nõustades õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks.

(5) Loovtööde koostamist ja vormistamist korraldatakse trimestrite kaupa valikaine (informaatika) tundides vastavalt loovtöö ajakavale.

(6) Loovtööde koordineerijaks on direktori poolt määratud õpetaja, kelle ülesandeks on koos klassijuhatajaga õpilaste loovtöö koostamise protsessi jälgimine, õpilaste valikute fikseerimine.

(7) Loovtöö vormistatakse viisil, mis võimaldab selle esitamist teistele.

Loovtöö kirjaliku osa vormistamisel võetakse aluseks [„Loovtööde vormistamise juhend“](#), mis on kättesaadav kooli kodulehel ning õppeinfosüsteemi Studium Tera kaustas.

(8) Loovtöö esitatakse vastavalt ajakavas määratud kuupäevaks digitaalselt.

(9) Loovtöö hindamine arvestab kujundava hindamise põhimõtteid. Selle käigus analüüsib loovtöö juhendaja koos õpilasega tema teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist. Annab tagasisidet õpilase tegevusele ja võimalikele vajakajäämistele, innustab ja suunab õpilast loovtöö koostamisel. Kujundav hindamine märgitakse kirjalikult [loovtöö tegevusplaanis](#).

(10) Loovtöid hindab direktori poolt määratud komisjon. Loovtöö hindamisel annab komisjon hinnangu loovtöö sisule, protsessile, vormistamisele ja esitlemisele [loovtöö hindamisjuhendi](#) järgi. Loovtööle antakse hinnanguks „sooritatud“ või „mittesooritatud“. Loovtöö on “sooritatud”, kui loovtöö hindamisjuhendi järgi on loovtöö hinnatud vähemalt 50 punkti vääriliseks.

(11) Loovtöö teema ja hinnang kantakse klassitunnistusele, loovtöö teema põhikooli lõputunnistusele. Parimaid loovtöid märgitakse tänukirjaga.

(12) Kooli poolt mõjuvaks loetud põhjustel on õpilasel võimalus saada töö esitamiseks ajapikendust. Mitte mõjuvaks loetud põhjustel toimub loovtööde koostamine ja esitlemine täiendava õppetöö ajal.

9. IV KOOLIASTME UURIMISTÖÖ TEMAATIKA VALIKU, JUHENDAMISE, TÖÖ KOOSTAMISE JA HINDAMISE KORD

Vastavalt gümnaasiumi riiklikule õppekavale 06.01.11 nr.2 RT I, 14.01.2011,2

on gümnaasiumi lõpetamise üheks tingimuseks õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamine. Abja Gümnaasiumis toimub õpilasuurimuse või praktilise töö koostamine üldjuhul 11. klassis. “[Abja Gümnaasiumi uurimistöö koostamise ja vormistamise juhend](#)” selgitab õpilaste uurimistööde formaate ja kaitsmise korda.

9.1. Õpilasuurimus ja praktiline töö

(1) Õpilasuurimus on õpilase poolt iseseisvalt juhendaja-õpetaja toel Abja Gümnaasiumi õppekava raames koostatud kirjalik töö. Õpilasuurimus toetub mitmele algallikale ja sisaldab autori enda panust, s.t. autoripoolset originaalteksti, näiteks probleemi püstitust ja lahendust, uute faktide lisamist teadaolevatele või teatud nähtuste analüüsi.

(2) Praktiline töö on õpilase või õpilaste poolt loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal, projekt vms. ja selle tegevuse kirjalik kirjeldus ning kokkuvõte. Praktiline töö sisaldab endas loominguulist, praktilist ja analüütilist komponenti. Kirjalikus osas avatakse töö taust, lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldatakse kontseptuaalset lahendust, töö aktuaalsust, tööprotsessi, töö tulemust ning hinnangut oma tööle.

Praktilise töö liigid:

- 1) laboratoorsed tööd,
- 2) loominguulised tööd: etenduse lavastamine; kontserdikava ettevalmistamine ja selle esitamine; kirjandus- või kunstiteose, filmi, heliplaadi vm loomine,
- 3) üritused: konverentsi, konkursi, kontserdi, näituse, õppekäigu vm korraldamine,

4) õppematerjalid: eksami/olümpiaadi kordamisülesannete kogumiku koostamine; veebipõhiseõppe keskkonna loomine; õppevahendite valmistamine (muusikainstrumendid, geomeetriliste kujundite mudelite komplekt, näitlikud tabelid jm),

5) õpilasfirma: toote või teenuse idee leidmine, äriplaani koostamine, õpilasfirma loomine, tegutsemine ja juhtimine; toote müük või teenuse osutamine; raamatupidamine; õpilasfirma lõpetamine, lõpparuande koostamine; õpilasfirma esitlus hindamiskomisjonile.

9.2. Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamine ja juhendamine

(1) Õpilasuurimuse ettevalmistamine on töö kavandamine, läbiviimine ja kirjalik vormistamine juhendatud õppeprotsessis.

(2) Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamisel, sealhulgas juhendamisel ja vormistamisel lähtutakse kooli õppekavaga sätestatud õppe- ja kasvatuse korraldusest, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid.

(3) Praktilise töö ettevalmistamine on praktilise töö kavandamine, läbiviimine ning töö eesmärkide, teoreetilise tausta ja töö sisu kirjalik vormistamine juhendatud õppeprotsessis.

(4) Õpilasuurimuse või praktilise töö vastutav juhendaja on Abja Gümnaasiumi õpetaja. Lisaks võib kaasata juhendaja väljastpoolt kooli.

(5) Juhendaja/juhendajad kinnitab/kinnitavad oma nõusolekut tööd juhendamiseks allkirjaga õpilase [uurimistöö avaldusel](#).

(6) Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ajakava igaks õppeaastaks kehtestab kooli direktor käskkirjaga.

(7) Õpetaja võib keelduda uurimistöö juhendamisest, kui ta juhendab juba vähemalt kahte uurimis- või loovtööd.

(8) Juhendaja ülesanded:

- 1) aitab formuleerida töö struktuuri ja eesmärgi;
- 2) aitab koostada töö kalenderplaani;
- 3) annab suuna teemakohase kirjanduse ja algallikate otsimiseks;
- 4) konsulteerib õpilast töö käigus;
- 5) kontrollib töö valmimist osade kaupa;
- 6) suunab töö vormistamist.
- 7) kirjutab vastavalt uurimistöö hindamisjuhendile hinnangu.

9.3. Õpilasuurimuse ja praktilise töö vormistamine

Töö vormistatakse vastavalt [Abja Gümnaasiumi õpilasuurimuse ja praktilise töö koostamise ja vormistamise juhendile](#).

9.4. Õpilasuurimuse ja praktilise töö esitamine ja hindamine

- (1) Töö esitatakse digitaalselt ajakavas märgitud tähtajaks.
- (2) Õpilastele, kes objektiivsetel põhjustel ei jõudnud tööd esitamise tähtajaks vormistada, määratakse esitamiseks uus tähtaeg. Mitte mõjuvaks loetud põhjustel toimub uurimisööde koostamine ja esitlemine täiendava õppetöö ajal.
- (3) Töö hindamine toimub vastavalt kooli direktori poolt kinnitatud [hindamisjuhendile](#). Töö hindamisel arvestatakse töö sisu ja vormistamist, õpilase esinemist esitlemisel ja tema suhtumist töö tegemisse. Töö hinne vormistatakse protokollis. Töö teema ja hinne kantakse klassitunnistusele ja gümnaasiumi lõputunnistusele. Parimaid uurimistöid märgitakse tänukirjaga.

10. HINDAMISE KORRALDUS

10.1. Üldsätted

(1) Hindamise korraldus lähtub põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast ja gümnaasiumi riiklikust õppekavast.

(2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise.

(3) Õpitulemused on õppimise tulemusena omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud või nende kogumid (pädevused), mille olemasolu ja/või saavutatuse taset on võimalik tõendada ja hinnata. Õpitulemused on esitatud ainekavades.

(4) Hindamisel lähtutakse riikliku õppekava alusel koostatud õpitulemuste hindamise kriteeriumitest ja õppemeetoditest lähtuvatest hindamise kriteeriumitest.

(5) Kui õpilasele on vastavalt riiklikule õppekavale koostatud individuaalne õppekava, arvestatakse hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

(6) Mõisted:

- tasemetöö/eksam – konkreetse õppeaine õpitulemuste omandamist kontrolliv õpiülesanne õppeaasta või kooliastme lõpus;
- kontrolltöö – õppeteema õpitulemuste omandatust kontrolliv õpiülesanne;
- tunnikontroll/test – õppetunni või õppeteema osade õpitulemuste omandatust või eelteadmisi kontrolliv õpiülesanne;
- loov- ja uurimistöö, esitluse, praktilise töö, õpimapi jms korral kasutatakse nii kujundavat kui ka kokkuvõtvat (eristavat ja mitteeristavat) hindamist.

10.2. Hindamise eesmärk

Abja Gümnaasiumi hindamise korraldus on koostatud õpetajate ühistööna ning selle järgimine tugineb kooli ühiste kokkulepetele ja ühiste väärtustele.

Hindamise eesmärgiks on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) õpilase positiivse hoiaku kujundamine õppimise suhtes;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
- 6) anda tagasisidet õpilase õpitulemuste ja õppimisviiside kohta;
- 7) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamiseks;
- 8) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

10.3. Hindamise põhimõtted põhikoolis

- (1) Hindamisel kasutatakse numbrilist, mitteeristavat ja kujundavat hindamist.
- (2) Hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis ning hindamisel mitteeristavalt arvestatud ja mittearvestatud (AR ja MA).
- (3) Õpilase teadmisi, oskusi ja vilumusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud õpitulemustele ja tema õppele püstitatud eesmärkidele.

(4) Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

(5) Hindamine viiepallisüsteemis:

- hindega „5“ („väga hea“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- hindega „4“ („hea“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- hindega „3“ („rahuldav“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;
- hindega „2“ („puudulik“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi;
- hindega „1“ („nõrk“) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja areng puudub.

(6) Kui õpitulemuse kirjalikul hindamisel kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, hinnatakse õpitulemust hindega „5“, kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust, hindega „4“ 75–89%, hindega „3“ 50–74%, hindega „2“ 20–49%, hindega „1“ 0–19%.

(7) Mitteeristaval hindamisel kasutatakse kaheastmelist tähtskaalat: ainetes, kus hinnatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi mitteeristavalt, kasutatakse hindeid: AR „arvestatud“ ja MA „mittearvestatud“:

- AR „arvestatud“ – õpilane on saavutanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga seatud õpitulemused ja arengu eesmärgid või tema teadmised ja oskused ületavad neid.

- MA „mittearvestatud“ – õpilane ei ole täitnud tema õppele seatud eesmärke ega omandanud taotletavaid õpitulemusi piisaval tasemel.

(8) II ja III kooliastmes kasutatakse mitteeristavat hindamist õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kehalises kasvatuses, muusikas, kunstis, tehnoloogiaõpetuses, käsitöös ja kodunduses, inimeseõpetuses, informaatikas ja kooli valikainetes.

(9) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, hinnatakse kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hindega „nõrk“ (“1”) või „mittearvestatud“ („MA“).

(10) Põhikoolis võib nädalas toimuda kuni kolm kontrolltööd, ühel päeval üks kontrolltöö. Päeva jooksul toimuvate tunnikontrollide arv pole määratletud.

(11) Õpilaste teadmiste ja oskuste omandamise taseme määramiseks viib kool üldjuhul läbi riiklikult korraldatud tasemetöid olenemata valimisse sattumisest.

(12) Mitterahuldava ülemineku- ja põhikooli lõpueksami hinde saanud õpilasega viiakse läbi täiendavad konsultatsioonid ja õpilane sooritab korduseksami õppetöö korralduses määratud ajaks.

(13) Mitterahuldavaid hindeid ja tegemata töid on üldjuhul võimalik parandada 10 tööpäeva jooksul pärast Stuudiumisse kandmise päeva. Kui õpilane ei ole enne õppeperioodi lõppu tegemata tööd ära teinud, siis lisatakse märkele “T” kaldkriipsuga hinne “1” ning juurde selgitav kommentaar.

(14) Tegemata töid (tunnikontroll, kontrolltöö või test) tähistatakse Stuudiumis märkega “T” koos selgitava kommentaariga.

(15) Tegemata koduseid töid tähistatakse Stuudiumis märkega “K” koos selgitava kommentaariga. Pärast töö esitamist märke “K” kustutatakse.

(16) Lihtsustatud õppes kohaldatakse hindamisel põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud.

10.3.1. Kujundav hindamine ehk õppimist toetav hindamine

(1) Kujundav hindamine on õppe kestel toimuv hindamine, mille käigus antakse võimalikult täpset tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta ning innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele.

(2) Kujundav hindamine on sõnaline ja see keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Õppijad kaasatakse õppeprotsessi erinevatesse etappidesse: eesmärgistamine, õppeprotsessi kavandamine, tegevuste planeerimine, tagasiside andmine.

(3) Kujundavat ehk õppimist toetavat hindamist kasutatakse kõikides Abja Gümnaasiumi kooliastmetes.

(4) Tagasiside andmisel lähtutakse järgmistest nõuetest:

- fookuses on täidetud ülesanne, sooritus või tegu;
- võrdlusaluseks on õpitulemused, kriteeriumid, milles õpilastega kokku lepiti, või õpilase eelmine sooritus;
- tagasiside antakse kirjeldavas vormis;
- tagasisidet antakse selle kohta, mis on õnnestunud ning kuidas peaks edasi toimima, et lõpptulemus oleks maksimaalselt hea.

(5) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta tema õpimotivatsiooni.

(6) Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

10.3.2. Kokkuvõttev hindamine

(1) Kokkuvõttev hindamine on õpiväljunditest lähtuv hindamine, mille abil antakse infot, kas ja kui hästi on ainekavas toodud õpitulemused omandatud. Kokkuvõtva hindamise tulemust väljendatakse eristava, mitteeristava hindamise või kirjeldava sõnalise tagasiside kujul.

(2) Trimestri-, poolaasta- või aastahinne kujuneb hindamisperioodil saadud hinnete tulemusena.

(4) Trimestrihinne pannakse välja trimestri viimaseks päevaks. Trimestrihinne väljapanemiseks on vajalik arvestada ainekavas loetletud õpitulemusi ja õppekava õpiväljundeid.

(5) Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel.

(6) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud trimestri vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“.

(7) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja 1. juuniks, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

10.4.4. Täiendavale õppetööle jätmise, järgmise klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise tingimused

(1) Õppenõukogu otsustab enne õppeperioodi lõppu trimestrihinnete või -hinnangute alusel, kas viia põhikooli õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama.

(2) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“ või kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabi, täiendavad konsultatsioonid, pikapäevarühm jm).

(3) Õpiabirühma suunatakse õpilane aineõpetaja ettepanekul. Tugimeetme rakendamiseks küsitakse lapsevanemalt nõusolek.

(4) Põhikooli õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Puudulik aastahinne või -hinnang pannakse välja Stuudiumis õppeperioodi lõpus. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.

(5) Täiendav õppetöö toimub üldjuhul kahe nädala jooksul pärast õppeperioodi lõppu või augustis enne uue õppeaasta algust kestusega kuni viis tundi päevas.

(6) Aineõpetaja koostab õpilasele täiendava õppetöö plaani ja esitab selle õppejuhile 2 tööpäeva enne õppenõukogu toimumist. Täiendava õppe sisust ja kestusest teavitatakse lapsevanemat läbi Stuudiumi.

(7) Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Õpetaja loob täiendava õppetöö dokumenteerimiseks Stuudiumisse täiendava õppetöö päeviku.

(8) Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse. Pärast täiendava õppetöö lõppu asendatakse puudulik aastahinne või -hinnang, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta põhikooli õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

(10) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama põhikooli õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines

aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

(11) Põhikooli õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 31. augustiks. Käesoleva korra punktis sätestatud tähtaega ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajas.

(12) Järgmisse klassi viiakse üle põhikooli õpilane õppenõukogu otsuse alusel enne õppeperioodi lõppu, keda ei jäeta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama.

10.3.3. Põhikooli lõpetamine

(1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatika eksami ning ühe eksami omal valikul järgmiste ainete hulgast: vene keel, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus või inglise, prantsuse, saksa või vene keel võõrkeelena.

(2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus.

(4) Haridusliku erivajadusega õpilasele on põhikooli lõpueksamite sooritamiseks õigus rakendada eritingimusi vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele „Tasemetööde ning

põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“.

(4) Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, kes õpib keelekümblusklassis või kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eksami eesti keel teise keelena.

(5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

(6) Lihtsustatud õppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kelle viimased aastahinded kõikides õppeainetes on vähemalt „rahuldavad“ ning kes on sooritanud eesti keele ja matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami.

(7) Õppenõukogu otsusel võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku taotluse põhjal anda põhikooli lõputunnistuse ka lihtsustatud õppes õppivale õpilasele, kellel on:

- 1) „nõrk“ või „puudulik“ lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne ühes õppeaines;
- 2) „nõrk“ või „puudulik“ lõpueksamihinne või õppeaine viimane aastahinne kahes õppeaines.

10.3.4. Käitumise ja hoolsuse hindamine

(1) Käitumise ja hoolsuse hindamisel lähtutakse kooli õppekava ja kodukorra nõuetest ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormidest.

(2) Käitumise ja hoolsuse hindamisel arvestavad klassijuhatajad aineõpetajate poolt e-õppeinfosüsteemi kantud hinnanguid.

(3) 1. klassis hinnatakse õpilase käitumist ja hoolsust sõnalise kirjeldava hinnanguga..

(4) 2.–9. klassi õpilasele antakse õpilase käitumisele ja hoolsusele hinnang kasutades neljaastmelist skaalat.

1.–9. klass	Käitumine	Hoolsus
Eeskujulik	<p>Õpilane, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt ning püüab positiivselt mõjutada rühma õhkkonda.</p> <p>Õpilane, kellel puuduvad põhjendamata hiline mised ja puudumised.</p>	<p>Õpilane, kes suhtub õpiülesannetesse kohusetundlikult, on töökas ja järjepidev, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, näitab üles initsiatiivi ning viib alustatud tööd lõpuni.</p> <p>Kannab alati kaasas vajalikke õppevahendeid ja suhtub alati heaperemehelikult enda, kaaslaste ja kooli varasse.</p>
Hea	<p>Õpilane, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab koolikohustust ning kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel esineb selles üksikuid</p>	<p>Õpilane, kes suhtub õpiülesannetesse kohusetundlikult ning õpib võimetekohaselt. Mõnikord saaks olla hoolsam.</p>

	puudujääke.	
Rahuldav	Õpilane vajab pedagoogide ja lastevanemate suunamist, et järgida üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, kooli kodukorda ja koolikohustust. Esineb põhjendamata puudumisi ja hilinemisi ning märkusi, mis kajastuvad e-päevikus.	Õpilane, kes üldiselt täidab oma õpiülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt. Suhtub lohakalt talle antud õpiülesannetesse.
Mitterahuldav	Hinnang antakse juhul kui õpilane, järjepidevalt eirab kooli kodukorda, ei täida koolikohustust, sooritab õigusvastase teo või käitub ebakõlbeliselt.	Hinnang antakse juhul kui õpilane suhtub õpingutesse vastutustundetult.

10. 4. Hindamise põhimõtted gümnaasiumiastmes

(1) Kokkuvõtval hindamisel gümnaasiumiastmes koondatakse hinded kursusehinneteks ning õppekava kursuste läbimisel koondatakse kursusehinded kooliastmehinneteks. Õpilasele kohustuslike kursuste korral kasutatakse viie palli süsteemi. Valikainete

kursuse- ja kooliastmehinnete korral võib kasutada mitteeristavat hindamist „arvestatud” ja „mittearvestatud” ning neid ei teisendata viie palli süsteemi. Kursusehinne pannakse välja õpilasele, kes on osalenud vähemalt 80% tundidest.

(2) 10.–12. klassi õpilast ja piiratud teovõimega õpilase (alla 18-aastase) vanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnetest iga kursuse lõpul õppeinfosüsteemi päeviku kaudu ning õppeperioodi lõpul ka paber kandjal klassitunnistuse kaudu.

(3) Gümnaasiumiastme õpilasel, kellele tuleks välja panna kursusehinne „puudulik” või „nõrk” või on jäetud hinne välja panemata, on võimalik kokkuleppel aineõpetajaga sooritada kursuse materjali kohta hindeline arvestus kahe nädala jooksul peale kursuse lõppu või toimub järelvastamine vastavalt individuaalse õppekavaga sätestatule.

(4) 10.–12. klassi õpilane, kes on puudunud rohkem kui 20% kursuse mahust, sooritab üldjuhul kümne koolipäeva jooksul pärast kursuse lõppu hindelise arvestuse, mille hinnet arvestatakse kursusehinne välja panemisel. Puudunud tundide määramise 20% hulka ei loeta kooli, valla, maakonna ja Eesti esindamisega (eelnevalt esitatud tõend korraldajalt) seotud puudumisi. Kui hindelise arvestuse hinne on mitterahuldav/mittearvestatud, määratakse õpilasele täiendav õppetöö pärast õppeperioodi lõppu.

(5) Gümnaasiumiastme õpilasel on soovi korral võimalik sooritada kursuse materjali kohta hindeline arvestus enne kursusehinne välja panemist, et parandada oma kursuse hinnet (arvestuse hinne on ühtlasi kursuse hindeks).

(5) Gümnaasiumiastme õpilasel on õppeperioodi jooksul mõjuvatel põhjustel võimalik taotleda kursusehinnete väljapanekut individuaalse ajagraafiku alusel. Vastava taotluse (vajadusel koos kinnitavate dokumentidega) esitab õpilane või piiratud teovõimega õpilase vanem kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(6) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine kursusehinne jäetud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse kooliastmehinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» või „mittearvestatud”.

(7) 10. klassis kantakse üleminekueksami hinne õppeinfosüsteemi ja klassitunnistusele. Üleminekueksami hinnet arvestatakse kooliastmehinde välja panemisel.

(8) 10. klassi õpilane, kelle üleminekueksami hinne on „puudulik“ või „nõrk“, peab klassikursuse lõpetamiseks sooritama järeleksami hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

(9) 10. ja 11. klassi õpilane kustutatakse kooli nimekirjast, kui talle on õppeaasta jooksul kolmes või enamas õppeaines välja pandud üle poolte kursusehinnetest „puudulik“ või „nõrk“, tal on õppeaasta lõpuks sooritamata täiendav õppetöö või üleminekueksam.

(10) 12. klassi õpilasele pannakse kooliastmehinded välja õppeperioodi lõpus enne eksamisesseiooni algust.

(11) 12. klassi õpilasele, kellele on välja pandud kooliastmehinne „nõrk“ või „puudulik“, määratakse täiendav õppetöö pärast eksamisesseiooni lõppu. Välja pandud kooliastmehinnet on võimalik muuta pärast täiendava õppetöö lõppu arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(13) 12. klassis peavad vähemalt „rahuldava“ kooliastmehinde väljapanekuks antud õppeaastal iga õppeaine kõik kursused olema sooritatud hindele „rahuldav“, „hea“ või „väga hea“. 12. klassi õpilane kustutatakse kooli nimekirjast kui ta ei ole täitnud gümnaasiumi lõpetamise tingimusi.

(14) Gümnaasiumiastme õpilase võib õppenõukogu otsusega jätta erandjuhul klassikursust kordama koostades talle järgmiseks õppeaastaks individuaalse õppekava.

(15) Õpilase järgmise klassi üleviimise, klassikursuse kordama jätmise või kooli nimekirjast kustutamise otsustab õppenõukogu hiljemalt õppeaasta lõpuks.

(16) Gümnaasiumiastme õpilasel on võimalus õppenõukogu otsuse alusel kooliastmehinde muutmiseks ümber vastata kuni kaks ainekursust.

10.4.1. Käitumise hindamine

Gümnaasiumiastme õpilase hoolsuse hinne sisaldub käitumishindes, mistõttu arvestatakse käitumise hindamisel õpilase suhtumist õppetöösse ning endale võetud kohustuste täitmist.

1. Käitumishindega **eeskujulik** hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.
2. Käitumishindega **hea** hinnatakse õpilast, kes järgib enamasti üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid.
3. Käitumishindega **rahuldav** hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi.
4. Käitumishindega **mitterahuldav** hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumist hinnatakse mitterahuldavaks ka üksiku õigusvastase teo eest.

Gümnaasiumiastme õpilase käitumishinnet alandab põhjuseta puudumine. Käitumist hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega.

10.4.2 Gümnaasiumi lõpueksami korduseksam

- (1) Gümnaasiumilõpetaja, kes sooritas koolieksami mitterahuldavalt või ei sooritanud valitud koolieksamit haiguse või mõne muu mõjuva põhjuse tõttu, sooritab järeleksami hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks. Järeleksamit on võimalik sooritada üks kord.
- (2) Gümnaasiumilõpetaja, kes sooritas riigieksami mitterahuldavalt või ei sooritanud riigieksamit, mõjuvat põhjust omamata, sooritab riigieksami järgmisel õppeaastal.
- (3) Gümnaasiumilõpetaja, kes ei sooritanud riigieksamit haiguse või muu mõjuva põhjuse tõttu, sooritab riigieksami lisaeksami. Lisaeksamilt puudunud õpilane saab riigieksami sooritada järgmisel õppeaastal.

(4) Võõrkeele riigieksami õppeainet ja matemaatika riigieksami kitsa või laia matemaatika ainekavale vastavate ülesannete valikut saab järgmisel õppeaastal muuta.

10.4.3. Õpilase täiendavale õppetööle jätmine

(1) Õppenõukogu otsusega määratakse täiendav õppetöö gümnaasiumiastmeõpilasele, kellel on välja pandud kursusehinne „nõrk“ või „puudulik“ või hinnang „mitterahuldav”. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja antud õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu vähemalt 7 õppepäeva jooksul.

(2) Täiendav õppetöö gümnaasiumis toimub konsultatsioonidena.

(3) Mitterahuldava kursusehinde järelevastamine toimub kursuse materjali hõlmava arvestustööna/arvestustöödena.

(4) Õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel, mis esitatakse kirjalikult õppejuhile, võib täiendav õppetöö toimuda ka õppeperioodi vältel (sh koolivaheajad). Väljapandud kursusehinnet on võimalik muuta pärast täiendava õppetöö lõppu arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(5) Täiendava õppetöö mittesooritamise korral kustutatakse gümnaasiumiõpilane õpilaste nimekirjast.

10.4.4. Õpilase järgmise klassi üleviimine

(1) Kursusehinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööle, klassikursust kordama või kustutada kooli õpilaste nimekirjast.

(2) 10. ja 11. klassi õpilane, kelle on kõik välja pandud kursusehinded „väga hea”, „hea”, „rahuldav” või „arvestatud”, viiakse üle järgmisesse klassi.

(3) Õpilaste järgmisse klassi üleviimise või täiendavale õppetööle jätmise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

10.4.5. Gümnaasiumi lõpetamine

Õpilane lõpetab kooli, kui:

- (1) on läbinud vähemalt 96 ainekursust, sh riiklikus õppekavas ettenähtud kohustuslikud kursused;
- (2) kõik kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad;
- (3) on sooritanud eesti keele ja võõrkeele ja matemaatika riigieksamid, suunaeksami ning kaitsnud uurimis- või praktilise töö.

10.5. Järelevastamise ja -tööde sooritamise kord

(1) Järelevastamine on tegemata jäänud töö sooritamine. Järeltöö on õpilasele pakutav võimalus mitterahuldavaks hinnatud töö teistkordseks sooritamiseks eesmärgiga saavutada positiivne hinne.

(2) Järelevastamiseks ja järeltöö sooritamiseks avaldab soovi õpilane pöördudes selleks suuliselt või kirjalikult õpetaja poole.

(3) Tegemata töö korral kasutab õpetaja elektroonilises õppeinfosüsteemis märget „T“ koos kommentaariga, mis täpselt esitamata või tegemata on jäänud. Tegemata tööd on üldjuhul võimalik esitada või sooritada 10 koolipäeva jooksul, erandiks on pikem haigus või muu kooli poolt mõjuvaks hinnatud põhjus.

(4) Kui õpilane ei esita tegemata tööd kokkulepitud ajaks või ei tule seda sooritama, hinnatakse seda hindega “1”, millele õpetaja lisab selgitava kommentaari.

(5) Kui õpilase sooritus (kontrolltöö, tunnikontroll, rühmatöö, kirjand vm) on hinnatud hindega “1”, on tal üldjuhul järeltöö sooritamiseks aega 10 koolipäeva, alates hinde

kandmisest elektroonilisse õppesüsteemi. Koolist puudumise korral on õpilasel üldjuhul aega töö sooritamiseks või esitamiseks 10 koolipäeva alates kooli naasmisest.

(6) Kui õpilane kasutab töö sooritamise ajal kõrvalist abi, milles polnud varasemalt kokku lepitud, siis hinnatakse sooritust hindegas "1".

(7) Vajadusel aitab sotsiaalpedagoog õpilasel koostada individuaalse järelevastamise kava.

(8) Järelevastamist ja järeltööde sooritamist toetavad õpetajate poolt pakutavad konsultatsioonitunnid (vähemalt 1 kord nädalas), mille toimumise aja ja koha leiab kooli e-õppeinfosüsteemist ja koolimajas infostendilt. Konsultatsioonitunnis osalemine on õpilasele kohustuslik kui õpetaja seda vajalikuks peab. Sel juhul informeeritakse konsultatsioonitunnis osalemisest ka lapsevanemat.

(9) Pikemaajalise puudumise korral võib järelevastamine toimuda õpetajaga kokkulepitud ajal või vastavalt individuaalses õppekavas sätestatule. Parandatud hinde korral arvestatakse trimestri- või kursusehinde väljapanekul viimast hinnet.

10.6. Hindamise korraldus ja hindamisest teavitamine

(1) Hindamise tingimused ja kord avalikustatakse kooli kodulehel.

(2) Õppeaasta, ainekursuse ja/või käsitletava teema alguses teeb aineõpetaja õpilasele teatavaks õppeaine hindamise tingimused, aja ja korra, mis on leitavad õppeinfosüsteemi õppeaine infost.

(3) Käitumise ja hoolsuse hindamise tingimused ja korra teeb õpilasele teatavaks õppeaasta alguses klassijuhataja. Klassi- või aineõpetaja lähtub õpilase teavitamisel kooli õppekavast ja kodukorrast.

(4) Õpilasel või tema vanemal on õigus saada koolilt teavet hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

- (5) Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise tingimusi ja korda tutvustatakse vajadusel õpilase vanemale lastevanemate koosolekul, erandjuhul ka individuaalselt.
- (6) Õppeperioodil saadud hinded tehakse õpilasele ja tema vanemale teatavaks õppeinfosüsteemi kaudu.
- (7) Õpilase või vanema kirjalikul taotlusel teavitatakse õpilast või vanemat õpilase hinnetest õppeinfosüsteemi kirjaliku väljavõtte (hinnetelege) kaudu.
- (8) Kokkuvõtvad hinded tehakse 1.–9. klassi õpilasele ja tema vanemale teatavaks trimestri lõpus ja õppeaasta lõpus õppeinfosüsteemi ning tunnistuse kaudu; gümnaasiumi õpilasele ja tema vanemale ainekursuse lõpus ning õppeaasta lõpus õppeinfosüsteemi ja tunnistuse kaudu.

10.7. Uussisserändajate õppe ja hindamise korraldamine

- (1) Uussisserändajad integreeritakse tavaõppesse ning õpe toimub eesti keeles.
- (2) Eesti keelt õpitakse eesti keel teise keelena ainekava järgi.
- (3) Esimesel õppeaastal hinnatakse õpilast kõikides õppeainetes mitteeristavalt (AR) v.a eesti keel teise keelena, mida hinnatakse eristavalt viiepallisüsteemis vastavalt õppekava üldosas määratud nõudmistele.
- (4) Õpingute jooksul toetatakse õpilase kujunemist iseseisvaks, vastutustundlikuks ja oma huvisid ning võimeid tundvaks ühiskonnaliikmeteks; jälgitakse õpilase õpimotivatsiooni; toetatakse ennastjuhtiva õppija arenemist. Õpilaste kohanemist ja oma võimete avastamist toetatakse huvitegevuse ja -ringide kaudu.
- (5) Põhikooli õpitulemuste saavutamist mõõdetakse kooliastme lõpus. Kui õpilane ei ole omandanud vastava kooliastme õpitulemusi, võib kool pikendada õpilase õppeperioodi.
- (6) Gümnaasiumi õpitulemusi mõõdetakse iga kursuse lõpus. Vajadusel võib kool õpilase gümnaasiumiõppe nominaalaega pikendada

10.8. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

(1) Hinde vaidlustamisel tuleb esmalt pöörduda aineõpetaja poole, seejärel vajadusel õppejuhi ja kooli direktori poole, esitades kirjaliku taotluse koos põhjendusega viie päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist.

(2) Käitumise ja hoolsuse hinde vaidlustamisel tuleb esmalt pöörduda klassijuhataja poole, seejärel vajadusel õppejuhi ja kooli direktori poole, esitades kirjaliku taotluse koos põhjendusega viie päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist.

(3) Kooli direktor teeb vaidlustatud hinde osas otsuse konsulteerides õppejuhiga, aineõpetajaga ja/või klassijuhatajaga ning teavitab sellest vaidlustajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

10.9. Õpilaste tunnustamise kord

(1) Kuld- ja hõbemedaliga tunnustamine

1) Kuldmedaliga tunnustatakse gümnaasiumilõpetajat, kelle kõigi õppeainete kooliastmehinded, koolieksami ja uurimistöö hinded on „5“ („väga hea“).

2) Hõbemedaliga tunnustatakse gümnaasiumilõpetajat, kellel on mitte rohkem kui kaks õppeainet (k.a koolieksam ja uurimistöö) hinnatud hindegaga „4“ („hea“), ülejäänud on hinnatud hindegaga „5“ („väga hea“).

3) Otsuse õpilase kuld- või hõbemedaliga tunnustamise kohta teeb kooli õppenõukogu ja kantakse õppeinfosüsteemi.

(2) Kiitusega põhikooli lõputunnistusel tunnustamine

1) Kiitusega põhikooli lõputunnistusel tunnustatakse põhikoolilõpetajat, kellel on kõikides põhikooli lõputunnistusele kantavates õppeainetes aasta- ja eksamihinne „5“ ning käitumine eeskujulik või hea.

2) Otsuse põhikoolilõpetaja kiitusega põhikooli lõputunnistusel tunnustamise kohta teeb õppenõukogu ja kantakse õppeinfosüsteemi.

(3) Kiituskirjaga “Väga hea õppimise eest” tunnustamine

1) Kiituskirjaga “Väga hea õppimise eest” tunnustatakse:

- 1.-9. klassi õpilast, kellel õppeaasta lõpus on kõigis õppeainetes hinded „5” või samaväärne sõnaline hinnang ning käitumine “hea” või “eeskujulik”;
- 10.-12. klassi õpilast, kellel õppeaasta lõpus on kuni 5 kursusehinnet „4” ja ülejäänud „5”, käitumine „eeskujulik“ või „hea”.

2) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks kiituskirjaga teeb klassijuhataja, kooskõlastades selle eelnevalt aineõpetajatega.

3) Otsuse õpilase kiituskirjaga “Väga hea õppimise eest” tunnustamise kohta teeb õppeaasta lõpul õppenõukogu ja kantakse õppeinfosüsteemi.

(4) Kooli tänukirjaga “Hea õppeedukuse eest” tunnustamine

1) Kooli tänukirjaga “Hea õppeedukuse eest” tunnustatakse:

- 1.-9. klassi lõpetajat, kelle õppeaasta hinnangud ja aastahinded on “hea” ja „väga hea”, käitumine „eeskujulik“ või „hea”.
- 10.-12. klassi lõpetajat, kelle õppeaasta kursusehinded on „hea” ja „väga hea”, käitumine „eeskujulik“ või „hea”.

2) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks tänukirjaga teeb klassijuhataja, kooskõlastades selle eelnevalt aineõpetajatega.

3) Otsuse kooli tänukirjaga "Hea õppeedukuse eest" tunnustamise kohta teeb õppeaasta lõpul õppenõukogu ja kantakse õppeinfosüsteemi.

(5) Ainekiituskirjaga „Väga heade tulemuste eest“ tunnustamine

1) Ainekiituskiri „Väga heade tulemuste eest“ antakse:

- põhikooli lõpetajale, kellel on 3. kooliastmes vastava aine aastahinded olnud „väga head“ ja kes on saavutanud ainealaselt silmapaistvaid tulemusi ja on selle õppeaine raames edukalt osalenud viktoriinidel, konkurssidel, olümpiaadidel;
- gümnaasiumi lõpetajale, kellel on vastava õppeaine kursusehinded „väga head“ ja kes on saavutanud ainealaselt silmapaistvaid tulemusi ja on selle õppeaine raames edukalt osalenud viktoriinidel, konkurssidel, olümpiaadidel.

2) Ainekiituskirjaga väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines võib tunnustada ühes või mitmes õppeaines eriti silma paistnud 1.-12. klassi õpilast, kes on osalenud maakonna ja/või vabariiklikel aineolümpiaadidel, -konkurssidel või -võistlustel, ülejäänud õppeainetes on edasijõudmine vähemalt “rahuldav”.

3) Ettepaneku õpilase tunnustamiseks ainekiituskirjaga teeb aineõpetaja.

4) Otsuse õpilase ainekiituskirjaga väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines tunnustamise kohta teeb õppeaasta lõpul õppenõukogu ja kantakse õppeinfosüsteemi.

(6) Õpilase kandmine autahvlile

1) Õppenõukogu otsusega kantakse kooli autahvlile pildi ja nimega:

- 2.-3. kl õpilased, kelle trimestri kokkuvõtvad hinded on kõik „5”;
- 4.-6. kl õpilased, kelle trimestri kokkuvõtvatest hinnetest üks õppeaine on „4”, ülejäänud „5”;
- 7.-9. kl õpilased, kelle trimestri kokkuvõtvatest hinnetest kaks õppeainet on „4”, ülejäänud „5”;
- gümnaasiumiastmes I /II poolaastal õpilased, kellel on kursusehinded „4“ või „5”.

2) Kõigil autahvile kantavatel õpilastel peab olema käitumishinne „eeskujulik“ või „hea“.

(7) Õpilase arengu tunnustamine

1) Iga klassi ühte õpilast tunnustatakse suurima arengu eest õppeaasta jooksul kooli tänukirjaga. Õpilastel peab olema käitumishinne vähemalt "rahuldav".

2) Õpilase tunnustamise esildise teeb direktorile klassijuhataja, kooskõlastades selle eelnevalt aineõpetajatega.

3) Tunnustused kuulutatakse välja õppeaasta lõpuaktusel.

(8) Tunnustamine direktori käskkirjaga

1) Õpilast kiidetakse direktori käskkirjaga hea ja väga hea õppeedukuse eest trimestri ja õppeaasta kokkuvõttes;

2) Õpilast kiidetakse direktori käskkirjaga I-X koha saavutamisel piirkondlikul aineolümpiaadil;

3) Õpilast kiidetakse direktori käskkirjaga vabariiklikul olümpiaadil osalemise eest.

4) Esildise direktori käskkirjaga kiitmiseks hea ja väga hea õppeedukuse eest trimestri ja õppeaasta kokkuvõttes teeb klassijuhataja.

5) Esildise I-X koha saavutamisel piirkondlikul aineolümpiaadil või vabariiklikul olümpiaadil osalemise eest teeb aineõpetaja või huvi/ringijuht.

6) Tunnustamine direktori käskkirjaga kantakse õppeinfosüsteemi.

(9) Tunnustamine direktori vastuvõtule kutsumisega

1) Direktori vastuvõtt korraldatakse üks kord aastas õppeaasta lõpus.

- 2) Väljapaistvaid õpilasi ja nende vanemaid tunnustatakse direktori vastuvõtule kutsumisega.
- 3) Ettepaneku direktori vastuvõtule kutsumiseks teevad klassijuhatajad eelnevalt aineõpetajatega või ringijuhitudega kooskõlastades.
- 4) Otsuse õpilaste ja nende vanemate direktori vastuvõtule kutsumiseks teeb direktor.

(10) Tunnustus „Abja Gümnaasiumi aasta õpilane“

- 1) Abja Gümnaasiumi aasta õpilase tunnustamise eesmärk on märgata ja tunnustada õpilast, kes on esindanud kooli olümpiaadidel ja/või võistlustel ning on aktiivse tegutsemise ja hea õppeedukusega eeskujuks teistele.
- 2) Aasta õpilase kandidaadi saab esitada 7.-12. klassi õpilaste seast.
- 3) Aasta õpilase kandidaadi saavad kooli õppenõukogule esitada õpetajad, õpilasesindus, õpilased, hoolekogu ja lapsevanemad.
- 4) Aasta õpilase kandidaadiks ei või esitada õpilast, kes on eelneval aastal nimetatud tunnustuse pälvinud.
- 5) Ettepanekud koos kirjaliku põhjendusega tunnustuse andmiseks on oodatud hiljemalt 25. maiks e-posti aadressile kool@abjag.vil.ee märgusõnaga “Abja Gümnaasiumi aasta õpilane”.
- 6) Otsuse tunnustuse andmiseks teeb Abja Gümnaasiumi õppenõukogu anonüümse hääletuse teel.
- 7) Tunnustus “Abja Gümnaasiumi aasta õpilane” kuulutatakse välja õppeaasta lõpuaktusel.
- 8) Kandidaatide puudumisel tunnustust välja ei anta.

11. HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD

11.1. Põhimõtted põhikoolis

(1) Tuge vajava õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt õpib haridusliku erivajadusega õpilane üldjuhul tavaklassis, muul juhul eriklassis.

(2) Direktor on määranud haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi HEVKO), kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku meeskonnatöö korraldamine lapsevanema, tugispetsialistide ja õpetajate vahel.

(3) Koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidisteks õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega. Ühtlasi korraldab õppe koordineerija koolisisest meeskonnatööd, samuti koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist.

(4) Tunnijaotusplaanis tehakse erisusi erituge vajavatele õpilastele kokkuleppel lapsevanemaga kuulates ära spetsialistide soovitusel ja arvestades kooli võimalustega (s.h. välisriigist tulnud, tõhustatud keeleõpe jms).

11.2. Tugiteenuse rakendamine

(1) Direktori otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud üldist tuge, kui õpilasel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel ning mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud koolivälise nõustamismeeskonna soovitus:

- tugispetsialisti teenus (eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog);

- individuaalse õppekava rakendamine;
- õpetaja pakutav individuaalne juhendamine;
- õpiabitundide korraldamine individuaalselt või rühmas.

(2) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis rakendab kool õpilasele koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge.

(3) Kool rakendab tõhustatud tuge õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu tervises seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

- pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;
- pidevat tugispetsialistide teenust ja osajaga õpet individuaalselt või rühmas;
- pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal.

(4) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud toe võimaldamiseks kantakse hariduse infosüsteemi pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovitusel rakendamiseks.

(5) Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut. Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel individuaalsesse arengukaarti.

(6) Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab HEVKO koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks:

- meetme rakendamise lõpetamine;
- meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil;

- meetme vahetamine või muu meetme lisamine;
- täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördumise soovitamine.

11.3. Individuaalse arengu jälgimise kaart

(1) Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning koolivälise nõustamismeeskonna soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil.

(2) Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

(3) Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatust.

11.4. Õppenõustamisnõukogu

(1) Õppenõustamisnõukogu (ÖNN) tegevuse eesmärk on, et õigeaegse sekkumise ja rakendatud abinõudega saame ära hoida negatiivseid ilminguid, millega õpilased silmitsi seisavad: üle võimete pingutamine, enesehinnangu langus, õpimotivatsiooni kaotus, toitumishäired, stress, depressioon, koolist kõrvalehoidmine, narkootiliste ainete tarvitamine.

(2) Avalduse/ettepaneku õppenõustamiseks võib esitada klassijuhataja, õpilane või lapsevanem/eestkostja (see, kes probleemi märkab ja soovib last tema arengus toetada).

8) aineringitöö (aine- ja huviringid).

(4) Gümnaasiumiastmes korraldatakse andekate õpilaste juhendamist individuaaltundide kaudu.

(5) Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võidakse teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Piiratud teovõimega õpilase puhul kaasatakse nende muudatuste tegemisel õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, koostatakse muudatuste rakendamiseks individuaalne õppekava.

(6) Tervislikel põhjustel koduõppel olevale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava ning tema õppekoormust võib vähendada kuni kaheksa kursuse võrra iga arvestusliku koduõppel viibitud õppeaasta kohta.

11.6. Individuaalne õppekava

Aineõpetaja koostab õpilasele individuaalse õppekava, kui:

- 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
- 2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
- 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
- 4) õpilane vajab erisusi õppesisus, õppekoormuses, õppekorralduses ja õppekeskkonnas;
- 5) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis. Kooli põhimääruses sätestatu kohaselt on

koolis võimalused rakendada hariduslike erivajadustega õpilastele õppe paremaks korraldamiseks ka erinevaid rühmi ja klasse.

12. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS PÕHIKOOLIS JA GÜMNAASIUMIS

Karjääriteenust koolis osutab karjääriõpetuse õpetaja. Karjääriteenuse kaudu aidatakse õpilasel saada tuge, kui õpilane vajab abi või nõu:

- suuna või valikainete valikul,
- oma tuleviku ja karjääri planeerimisel,
- kui õpilane kahtleb oma valitud suuna sobivuses,
- oma õpingute ühildamisel töö või õppekavavälise tegevusega,
- statsionaarsest õppest mittestatsionaarsesse ülemineku kohta või kooli lõpetamiseks eksternina,
- individuaalsel õppekaval õppimise ja individuaalse õppekava taotlemise kohta,
- õppekavavälise tegevuse või õppimise otsimise kohta,
- eneseanalüüsi koostamisel,
- vestlusteks valmistumisel või gümnaasiumisse astumiseks.

Karjääriteenistuse hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine õppeasutuste kohta, kus on võimalik jätkata õpinguid peale põhikooli või gümnaasiumi või kus saab õppida õppekavaväliselt. Karjääriplaneerimist toetab – www.rajaleidja.ee

Vajadusel kasutab Abja Gümnaasium Viljandimaa Rajaleidja spetsialistide teenuseid.

13. GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS

Gümnaasiumi lõpetamine toimub „Põhikooli ja gümnaasiumiseaduses“ § 31 ning „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 18 ja § 22 sätestatud tingimustel ja korras.

(1) Gümnaasiumi lõputunnistus antakse välja õpilasele:

- kes on läbinud vähemalt 96 kursust;
- kelle kõikide õppeainete kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad;
- kelle valikkursuste hinded või hinnangud vastavad ainekavas kehtestatud nõuetele;
- kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid;
- kes on sooritanud rahuldavalt koolieksami (suunaeksam);
- kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul uurimistöö.

(2) Gümnaasiumi lõputunnistus koos kuldmedaliga antakse välja õpilasele:

- kes on läbinud vähemalt 96 kursust;
- kelle kõigi õppeainete kooliastmehinne (sh koolieksam ja uurimistöö) on „väga hea“;

(3) Gümnaasiumi lõputunnistus hõbemedaliga antakse välja õpilasele:

- kes on läbinud vähemalt 96 kursust;
- kelle kuni kahes õppeaines on kooliastmehinne (sh koolieksam ja uurimistöö) vähemalt „hea“, ülejäänud õppeainetes „väga hea“;

14. ÕPILASTE JA VANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS PÕHIKOO LIS NING ÕPILASTE NÕUSTAMINE GÜMNAASIUMIS

(1) Teavitamisel juhitudakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 55 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korra kohaselt. Teavitamisel järgitakse avaliku teabe seaduses ning haldusmenetluse seaduses teavitamise kohta sätestatut.

(2) Abja Gümnaasiumi klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse põhikoolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

(3) Põhikoolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises. Põhikoolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavus.

(4) Põhikoolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppe trimestri algul.

(5) Gümnaasiumis on õpilasel võimalus saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.

(6) Gümnaasiumis on korraldatud õpilaste teavitamine edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning on tagatud karjääriteenuste (karjääriõpetus, -info või -nõustamine) kättesaadavus.

(7) Õpilane ja vanem saavad tagasisidet õpilase arengu ja koolis toimetuleku kohta

- vestlustel klassijuhataja ja aineõpetajatega;
- arenguestlustel;
- õppeinfosüsteemi vahendusel.

(8) Aineõpetaja annab ülevaate peamistest õppeteemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest. Klassijuhataja teavitab toimuvatest üritustest trimestri või kursuse alguses.

(9) Õppe ja kasvatuse korralduse kohta saab teavet kooli kodulehelt, klassijuhatajalt ning lastevanemate koosolekutel (klassi- ja üldkoosolek). Operatiivinfo edastab aineõpetaja, klassijuhataja või kooli juhtkond õpilastele või lastevanematele õppeinfosüsteemi vahendusel.

(10) Vajaduse korral nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamises.

15. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

Kooli õpetajate koostöö toimub õppenõukogu, nõupidamiste ja sisekoolituste vahendusel. Õppeaasta viimasel õppenõukogu koosolekul seatakse õppeaasta eesmärgid, tegevused nende saavutamiseks, sh õppekava arendustegevused ja personali täienduskoolitused, sh sisekoolitused. Õppeaasta kokkuvõtte ning hinnang õppeaasta eesmärkide tulemustele antakse samuti õppeaasta viimases õppenõukogus. Kokkuvõtte tegemise aluseks on kooli arengukava ja õppeaasta eesmärkide täitmise, tegevuste ja saavutatud tulemuste analüüs.

- (1) Õpetajatega koostöös planeeritakse aineülese õppetöö osad ja ülekoolilised projektid, mis kajastuvad kooli üldtööplaanis.
- (2) Õpetajad teevad koostööd õpilase arengu toetamiseks klassijuhatajaga, haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijaga ning tugispetsialistidega, üheks töövormiks on ka õppenõustamisnõukogu ümarlaud.
- (3) Õppetöö läbiviimisel lähtutakse õppekava põhjal koostatud ning õppeinfosüsteemis Studium esitatud õppeaine infost. Väljundipõhises õppes toimub õpetaja töö planeerimine alustades õpitulemuste määratlemisest, seejärel seotakse õpitulemused üldpädevustega, läbivate teemadega ning leitakse lõimingu võimalused. Järgnevalt kavandatakse lähtuvalt õpitulemustest hindamiskriteeriumid ja -meetodid ning seejärel valitakse õpetamismeetodid.
- (4) Õpetaja töö planeerimine/õppeaine info mall koostatakse igas õppeaines klassiti, esitatakse õppeinfosüsteemi kaudu vastava õppeaine päevikus.
- (5) Õpetaja õppeaine info mall on plaan, milles täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale ning õppeaasta üldtööplaani.
- (6) Õppeaine info malli eesmärgid ja õpiväljundid ning tegevuste kava koostab aineõpetaja trimestri või kursuse põhiselt.

(7) Kooli õpetajad kuuluvad ainevaldkonniti aineühendustesse ja soovi korral ka arendusrühmadesse, mida juhib töörühma juht.

(8) Õpetajate õppe- ja kasvatustööga seonduv koostöö toimub aineühenduste põhiselt.

Koolis tegutsevad järgmised aineühendused:

- 1) algõpetus
- 2) sotsiaaalained, võõrkeeled ja eesti keel
- 3) loodusained ja matemaatika
- 4) KuMuTeKe (kunst, muusika, tehnoloogia, kehaline)

(9) Õpetajad ja tugispetsialistid kuuluvad erinevatesse arendusrühmadesse:

- 1) õppimine ja õpetamine;
- 2) koolikultuur ja keskkond;
- 3) koostöö ja tervislikud eluviisid.

Arendusrühmad tegelevad koolikorralduslike ja arendustegevustega ning päevakohaste õppe- ja kasvatustöö teemadega. Arendusrühmad on kooli juhtkonnale nõuandev organ.

(10) Aineühenduste ja arendusrühmade tegevuse peaesmärk on kooli õppe-ja kasvatustegevuse toetamine õppimist soodustava õpikeskkonna kaasaaitamisega.

(11) Iga aineühenduse ja arendusrühma esindaja, õppejuht, huvijuht, haridustehnoloog, haldusjuht ja direktor kuuluvad arendusnõukogusse.

(12) Arendusnõukogu ülesandeks on pädevuse piires strateegiliste otsuste tegemine kooli arengu toetamiseks, kooli sisehindamise läbiviimine ning arengukava, õppekava, kordade jt dokumentide ja muudatuste ettevalmistamine.

(13) Töö planeerimisel lähtub õpetaja, aineühendus, arendusrühm ja arendusnõukogu kooli õppekavast, ainevaldkondade kavadest ja õppeainete ainekavadest ning teistest õppe-ja kasvatustegevust reguleerivatest dokumentidest.

16. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

16.1. Kooli õppekava muutmise algatamine

(1) Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

(2) Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli põhimääruse muutmise kooli direktor.

16.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

(1) Kui esitatud taotlus on asjakohane, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.

(2) Kooli õppekava muudatused tuleb töörühmal ette valmistada kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

16.3. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele

(1) Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub kooli direktor „Haldusmenetluse seaduses“ §-st 16.

(2) Kooli direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

16.4. Kooli õppekava kehtestamine

(1) Tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ § 17 lõikest 2 on kooli õppekava kehtestajaks kooli direktor. Kooskõlas „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 71 lõikega 3, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga, mis vastab „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud nõuetele.

(2) Kui kooli direktor jätab kooli õppekava muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

16.5. Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

(1) Kool avalikustab, tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel.

(2) Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.